19-ter Jahrgang Nr. 135 | Jüdische Pester Zeitung. | Montag, 5 Dezember. 1887.

Redaction u. Administration
befinden sich:
BUDAPEST,
Waitzner-Ring Nr. 3.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden östr. W.
Halbjährig 4 Gulden östr. W.
Vierteljährig 2 Gulden östr. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 10 Guld. — kr. ö. W.
Halbjährig 5 Guld. — kr. ö. W.
Vierteljähr. 2 Guld. 50 kr. ö. W.
Pränumerationen
werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פּעסטער צייטונג

פּאָליטישעס ארגאן. ערשיינט וואכענטליך דריימאל.

רעדאקציאָן אונד אדמיניסטראציאָן בעפֿינדען זיך:
בודאפּעסט,
וואיטצנער-רינג נר' 3,
פּראנומעראציאָנס-פּרייז:
פֿיר אָסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען אָסטר. וועה.
האלביעהריג 4 גולדען אָסטר. וועה.
פֿירטעליעהריג 2 גולדען אָסטר. וועה.
פֿירס אויסלאנד
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. אָ. וועה.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. אָ. וועה.
פֿירטעליעהריג 2 גולד. 50 קר. אָ. וועה.
פּראנומעראציאָנען
ווערדען יעדען טאג ענטגעגענגענאממען.
אננאָנצען ווערדען
נאך אויפֿליעגענדעם טאריף בערעכנעט.

נייצעהנטער יאהרגאנג נר. 135 1887. | Erscheint wöchentlich dreimal. | בודאפּעסט, מאָנטאג יט' כסליו, תרמ״ח.

דער נייע פּראָזידענט
דער פֿראנצאָזישען רעפּובליק.

נאך קורצעם קאמפפֿע איזט עס פֿראנקרייך געלונגען, זיינע רוהע וויערצופֿינדען. פּראָזידענט גרעווי מוססטע צוריקקטרעטען. ער טהאט דיעס דורך איינע באטשאפט, וועלכע אם פֿרייטאג אים פּארלאמענט פֿערלעזען ווארדע אונד פֿאלגענדעס זאגט:

„מיינע הערערן סענאטאָרען! מיינע הערערן אבגעאָרדנעטען! זאָ לאנגע איך בלאָס דען אויף מיינעם וועגע אויפֿגעהייפֿטען שוויעריגקייטען, וויא אנגריפֿפֿען דער פּרעססע, דער ענטהאלטונג דער מאַנער, וועלכע דיא שטיממע דער רעפּובליק אן מיינע זייטע ריעף, אונד דער וואכסענדען אונמאָגליכקייט איין מיניסטעריום צו בילדען, בעגעגנעטע, קאמפֿפֿטע איך אונד בליעב דא, וואָ מיינע פּפֿליכט מיך געפֿעססעלט היעלט. אבער אין דעם אויגענבליקקע, דא דיא בעססער אויפֿגעקלאָרטע אָפֿפֿענטליכע מיינונג איינען אומשוואונג קונדגאב אונד איך דיא האָפֿפֿנונג וויעדער ערלאנגטע, איינע רעגיערונג בילדען צו קאָננען, פֿאססטען דיא קאממער אונד דער סענאט צוגלייך איינען בעשלוסס, וועלכער איינעם צוואנגע פֿיר דען פּראָזידענטען דער רעפּובליק, דאמיט ער זיינע רעגיערונגסגעוואלט ניעדערלעגע, גלייכקאָממט. מיינע פּפֿליכט אונד מיין רעכט וואָרע עס, צו ווידערשטעהען; אללײן קלוגהייט אונד פּאטריאָטיסמוס פֿאָרדערן פֿאָן מיר, צו וייכען. איך מוסס פֿיר דיעזען פֿאָרגאנג אונד דיא ערייגניססע, דיא דאראוס ענטשטעהען קאָננען, דיא פֿעראנטוואָרטליכקייט יענען איבערלאססען, דיא זיא אויף זיך גענאממען האבען. איך לעגע דאהער אהנע בעדויערן, אבער ניכט אהנע טרויער דיא רעגיערונג ניעדער, צו וועלכער איך צווײמאל בערופֿען ווארדע, אהנע עס צו בעגעהרען, אונד איך בין מיר דעססען בעוואוסט, מיינע פּפֿליכט ערפֿיללט צו האבען. איך רופֿע פֿראנקרייך צור צייגענשאַפֿט אן. פֿראנקרייך ווירד זאגען, דאסס וואָהרענד דער 9 יאהרע מיינע רעגיערונג איהם פֿריעדען, אָרדנונג אונד פֿרייהייט געזיכערט האט, דאסס זיא איהם אין דער וועלט אכטונג ערוואָרבען, דאסס זיא אהנע אונטערלאסס אן זיינער ערהעבונג געארבייטעט, אונד דאסס זיא אינמיטטען דעם בעוואפֿפֿנעטען אייראָפּא פֿראנקרייך אין שטאנד געזעטצט האט, זיינע עהרע אונד זיין רעכט צו פֿערטהיידיגען. דאסס זיא ענדליך נאך איננען דיא רעפּובליק אויף דען וועג דער מאָססיגונג געפֿיהרט, וועלכע איהר זאָוואָהל דאס אינטערעססע, אלס דער וויללע דעס לאנדעס פֿאָרצייכנען. פֿראנקרייך ווירד זאגען, דאסס איך דאפֿיר פֿאָן דעם פּאָסטען ענטהאָבען ווארדע, אויף וועלכען מיך זיין פֿערטרויען געשטעללט האט. דאס פּאָליטישע לעבען פֿערלאססענד, העגע איך נור איינען וואונש, דאסס דיא רעפּובליק ניכט דורך דיא שטרייכע געשעדיגט ווערדע, דיא געגען מיך געריכטעט ווארען, אונד דאסס זיא זיגרייך אויס דען געפֿאָהרען הערויסקאָממע, דענען מאן זיא אויסגעזעטצט. איך געבע מיינע דעמיססיאָן אלס פּראָזידענט דער פֿראנצאָזישען רעפּובליק.“

טאגס דאראויף, פֿאָרגעסטערן, טראט דער קאָנגרעסס אין ווערזאילל צור וואָהל דעס נייען פּראָזידענטען צוזאממען, וועלכע אונערוואַרטעטער וייזע אויף איינען אונטער דען פּראָזידענטשאַפֿטס-קאנדידאטען פֿריהער ניכט גענאננטען מאנן פֿיעל. שאָן ביים ערסטען וואהלגאנג ערהיעלט סאדי-קארנאָ 308 פֿאָן 852 שטיממען, אבער אויך אויף פֿעררי, פֿרייסינע אונד סאָסיע איזט יע איינע בעדייטענדע שטיממענצאהל ענטפֿאַללען. פֿעררי אונד פֿרייסינע ווארען פּאטריאָטיש גענוג, צו גונסטען סאדי-קארנאָס צוריקקצוטרעטען, וואָראויף דיעזער אים צווייטען וואהלגאנגע מיט 616 שטיממען צום פּראָזידענטען דער פֿראנצאָזישען רעפּובליק געוואָהלט ווארדע.

פֿאָרגעסטערן נאך פֿערליעסס דער נייע פּראָזידענט סאדי-קארנאָ מיט אללען מיניסטערן אונד אין בעגלייטונג איינער עשקאָרטע פֿאָן קיראססיערען ווערזאילל אונד בעגאב זיך אין דען „עליזעע“-פּאלאסט, דעם שטאָנדיגען זיטצע דעס פּראָזידענטען אין פּאריז. גרעווי האטטע צופֿאָר אין אללער שטיללע דיעזען פּאלאסט פֿערלאססען.

אויף דיא גליקקווינשע דער פּראָזידענטען דעס סענאטס אונד דער קאממער ערוויעדערטע דער נייע פּראָזידענט:

„איך דאנקע איהנען אים טיעפֿסטען הערצען פֿיר איהרע גליקקווינשע אונד פֿיר דיא געזיננונגען, דיא זיא מיר אויסדריקקטען. איך בין דורכדרונגען פֿאָן דאנקבארקייט געגענאיבער דען מיטגליעדערן דער נאציאָנאלפֿערזאממלונג, דיא, אינדעם זיא איהרע שטיממען אויף מיינען נאמען פֿעראייניגטען, דען וואונש נאך פֿריעדען אונד איינטראכט קונדגעגעבען, פֿאָן וועלכעם דאס רעפּובליקאנישע פֿראנקרייך בזעעלט איזט. עס איזט מיין איננינסטער וואונש, דאסס דיעזער גראָססע טאג אללען געמיטהערן אונד הערצען געגענוואָרטיג בלייבע; ער בעדייטעט, דאסס דיא פֿערטרעטער פֿראנקרייכס זיך איינינגען אונד זיך פֿערשטעהען. איהרע געמיינזאמען בעמיהונגען קאָננען אונד מיססען דיא פֿערפֿאססונג אונד דען רעגעלמאָסיגען גאנג איינער רעגיערונג זיכערן, וועלכע שטאביל טהאָטיג אונד פֿאָהיג איזט, דער פֿראנצאָזישען נאציאָן מיט דער פֿרייהייט אים איננערן אונד דער ווירדע נאך אויססען דיא פֿאללען וואָהלטהאטען צו געבען, דיא איהר לאנד פֿאָן דער רעפּובליק ערוואַרטעט. נאך איינמאל, מיינע הערערן, דאנקע איך איהנען, זיא קאָננען אויף מיינע גאנצע ערגעבענהייט צאָהלען.“

צור טאגעסגעשיכטע.

אם פֿרייטאג, 2-טען דעצעמבער, ווארען עס פֿיערציג יאהרע, זייטדעם אונזער קאָניג דען אָסטערייכישען קאייזערטהראָן בעשטיעגען האטטע. אין אָסטערייך וואָללטע מאן דאס פֿיערציגיאָהריגע קאייזער-יובילאָום פֿייערליך בעגעהען, דאך דער קאייזער-קאָניג ליעסס אנדייטען, דאסס ער איינע זאָלכע פֿייער פֿיר איבערפֿליססיג עראכטע, דא ער אויך אהנע פֿעסטליכע קונדגעבונגען פֿאָן דער טרייע זיינער געליעבטען פֿאָלקער פֿאָללקאָממען איבערצייגט זייא.

* * *

איבער דיא בעציהונגען צווישען דייטשלאנד אונד רוססלאנד זאגט דער אין רוססישען אנגעלעגענהייטען מאַסגעבענדע „נארד,“ דאסס דער צאר ערסט דאנן פֿאָן דער אויפֿריכטיגקייט ביסמארקס איבערצייגט זיין ווערדע, ווענן דייטשלאנד מיטהילפֿט, דען פּרינצען קאָבורג אויס בולגאריען צו ענטפֿערנען. — פֿערשיעדענע בלאָטטער קינדיגען דיא בעפֿאָרשטעהענדע רייזע הערבערט ביסמארקס, דעס זאָהנעס דעס רייכסקאנצלערס, נאך פּעטערסבורג אן, וואָ ער אן דער פּריפֿונג דער „געפֿאָלשטען דיפּלאָמאטישען קאָררעספּאָנדענץ“ טהיילנעהמען זאלל. — אין פּעטערסבורג ווארדען אללע צייטונגסהעראויסגעבער צור צענזור פֿאָרגעלאדען, וואָ איהנען איינגעפּראָגט ווארדע, זיך אין בעצוג אויף דייטשלאנד איינעס געמאָססיגטען טאָנעס צו בעפֿלייססען.

* * *

אין מאדריד, דער הויפּטשטאדט שפּאניענס, ווארדע אם פֿרייטאג דאס פּארלאמענט פֿאָן דער קאָניגין-וויטווע כריסטינע מיט איינער טהראָנרעדע ערעפֿפֿנעט, אין וועלכער דער פֿריעדע אים איננערן אלס געזיכערט אונד דאס איינפֿערנעהמען שפּאניענס מיט דען אויסוואָרטיגען מאָכטען אלס הערצליך בעצייכנעט ווארדע. דער יונגע קאָניג וואָהנטע עבענפֿאללס דעם פֿייערליכען אקטע ביי אונד עס ווארען פֿאָרזיכטסמאסרעגעלן געטראָפֿפֿען וואָרדען, דאמיט דער קליינע טהראָנאינהאבער ניכט עטווא דורך פּלאָטצליכעס וויינען דען ערנסט דער צערעמאָניע שטאָרע.

* * *

דיא סערבישע קאממער („סקופּשטינא“) ווארדע געסטערן פֿאָם קאָניג מילאן מיט איינער טהראָנרעדע ערעפֿפֿנעט, אין וועלכער געזאגט ווירד: דיא בעציהונגען צו אללען שטאאטען זייען דיא בעסטען אונד דיא נייע רעגיערונג האבע זיך דיא קרעפֿטיגונג דיעזער בעציהונגען צור אויפֿגאבע געמאכט, וויל זיא וויססע, וויא ווערטהפֿאָלל פֿיר סערביען דיא פֿריינדשאַפֿט דער מאָכטע זייא.

אויס דעם פּארלאמענט.

אם פֿרייטאג אונד אם זאמסטאג טראטען אים אבגעאָרדנעטענהויזע וויעדער איינמאל צוויא רעפּוטירטע מיט אנטיסעמיטישען רעדען אויף, וועלכע אבער פֿאָן זעהר קורצער דויער ווארען אונד האָכסטענס איינען הייטערקייטס-ערפֿאָלג ערציעלט האטטען.

פֿאטער פֿראנץ קאָמלאָשי מעלדעטע זיך אם פֿרייטאג אין דער איינצעלבעראטהונג איבער דאס טאבאקגעזעטץ צום וואָרטע אונד שפּראך אונטער פֿאָרטוואָהרענדעם לאכען דעס הויזעס פֿאָם געלאָבטען לאנדע רומאָניען, וואָ קיין יודע אלס פֿינאנצוואכאָרגאַן אנגעשטעללט ווערדע, נור זאָ — מיינטע ער — קאָננע מאן דעם שמוגגעל אבהעלפֿען. דער טאבאקפֿערשלייסס דירפֿע זיך ניכט אין יידישען האָנדען בעפֿינדען; דיא יודען מאכען גלייך „אויס צוויא פּאקקעלן דרייא“ א. ז. וו.

פֿאָן אללען זייטען בעגלייטעטען דיא אבגעאָרדנעטען דיעזע אויספֿיהרונגען קאָמלאָשי׳ס מיט שאללענדעם געלאָכטער, וואָראויף דיא בעראטהונג פֿאָרטגעזעטצט ווארדע. ביי פּאראגראף 22, וועל-

דיא „וואטערבורי“-רעמאָנטאָאר-טאשענאוהר

איזט איין וואהרעס וואונדער מאָדערנער טעכניק, דאס אנגאָנצירטע עלעגאנטע אייססערע (אויס פערניקעלט ניזילבער), דיא אונאיבערטרעפפליכע פינקטליכקייט אונד דער אונגלויבליך בילליגע פרייז פאן

נור 6 פל. 50 קר.

האבען אנפאנגליך מיסס-טרויען גענען דיזעלבע ערוועקקט; דאָך דיא פאָריאהריגען פערקייפע אין ענגלאנד 100,000 שט. אין דייטשלאנד 82,000 שט. געבען עבענזאָ גלאָנצענדעס צייגניסס פיר דיא פאָר-טרעפפליכקייט דער אוהר, אלס דער לארם דער קאָנקורענץ, דיא זיך פאָר דער „וואטערבורי“ פירכטעט, וויל דיא „וואטערבורי“ זאָ איינפאכער קאָנשטרוקציאָן איזט אונד זאָ פאָרציגליך געהט, דאס אהנע יעדעס ריזיקאָ 3 יאהריגע גאראנציע געוואהרט ווערדען קאנן אונד וויל דיא „וואטערבורי“, פאללס דענגאָך יעמאלס נאָטהיג, זאָ בילליג רעפארירט ווירד, וויא ביזהער קיינע אוהר דער וועלט, צ. ב. איינע נייע פעדער 35 קר.

דיא וואטערבורי וואטש קאָ.

וואטערבורי, קאָנעקטיקוט.

פעראייניגטע שטאאטען פאָן נאָרדאמעריקא.

2,000,000 פל. קאפיטאל. טאָגליכע פאבריקאציאָן 1500 שט., וויא אויך דאס גענעראל-דעפאט אונד רע-פאראטורווערקשטאטטע פיר אונגארן:

A. Hottelmann,

Budapest, 5. Bezirk, Waitzner-Boulevard 28

איבערנעהמען 3 יאהריגע גאראנטיע. — פערזאנדט נור גענען קאססע אדער נאכנאהמע.

פאָן דר. מאיעסטאט דעם קאָניג פריווילעגירטע, ק. ק. אויסשליסליך פריוו. נייפערבעססערטעס

עלאסטישעס ברוכבאנד.

מיט ויבערהייטס-גורטע אונד ברוכשיטצער.

דיא נייעסטע ערפינדונג איזט דאס נאך פראָפעססאָר ב אָ נ אָ נ אָ אויס אמע-ריקא נייפערבעססערטע עלאסטישע ברוכ-באנד פאָן פאָללישצער, זאָוואָהל פיר הערען, אלס אויך פיר דאמען אונד קינדער וועלכעס איזט אָהנע פעדערן אויס ריינעם גוממי קינסטליך קאָנשטרואירט אונד האט דען צוועקק, דאס עס זעלבסט דיא פער-אלטעטסטען ברוכע אין קירצעסטער צייט אין דיא גליכע לאגע ברינגט אונד קאָן זאָוואָהל ביא טאָג ביא דער אנשטרענ-גענדסטען ארבייט, אדער ביא פיעלעס געהען זאָ אויך נאכטס ביים שלאפען גענוצט ווער-דען, אָהנע דאסס דער ברוכליידענדע אים געריגנסטען אין זיינעם בערופע געשטאָרט ווירדע. עס איזט פאָן גראָססעם נוטצען, דאסס זעלבעס אויך ביא נאכט אויף דעם קאָרפער בלייבע, וויל עס איינעי בעזאָנדערס נוטצען, אנגענעהמען דרוקק אויף דען ליידענדען טהייל אויסאיבט.

פרייזע: איינפאכע פאָן 6—10 גולדען, דאָפפעלטע פאָן 10—15 גולדען, פיר קינדער אום דיא האלפטע בילליגער.

גראָססעס לאגער אין ענגלישען אונד פראנצאָזישען שטאהל-ברוכבאנדערן, זוספענזאָריען, נעזועבט, אויס גוממי, זאָוויא אויך אויס הירשלעדער. דיא הירשלעדער אונד גוממי-זוספענזאָריען האבען דען צוועקק, דאסס זיא דיא ערוויטערונג פערהינדערן. — מוטטערשפריטצען, לופט-פאָלסטער, בעטט-איינלאגען, פערזאָרגנאשען, פראָזערוואטיוס, גוממי-שפריטצע אונד אללע גוממי-וואארען-ארטיקעל. — ביא ברוכבאנדערן בימטע אנצוגעבען, אָב רעכטס, לינקס אדער דאָפפעלט, זאָ אויך דיא לייבווייטע. — עכטע פראנצאָזישע גוממי- אונד פישבלאזען-פראָזערוואטיוס פער דוצ. 3—6 פל.

בעשטעללונגען מיטטעלסט נאכנאהמע אומגעהענד בייא

MORIZ POLITZER, k. k. Bandagist,

Budapest, Franz-Deákgasse.

פרייזקוראנטע גראטיס.

דאמענשוואממע פער דוצד. 4 פל. א. וו.

לאָהנענדער נעבענפערדיענסט!

ווירד זוכען זאָלידע פערזאָנען צום פערקויפע פאָן לאָזען אויף ראטען אים זינגע דעם ג.-א. XXXI פאָם יאהרע 1883 אר. געוואָהרען האָהע פראָוויזיאָן, עווענטועלל פיקסעס גע-האלט.

Hauptsädtische Wechselstuben-Gesellschaft

ADLER & Cie, Budapest

וויכטיג פיר ליידענדע.

דיא נייעסטע ערפינדונג איזט דאס „פארטאש-שע“, מיט סעפאראטער ויבערהייטספאָרריכטונג פערזעהענע ברוכבאנד, וועלכעס אויס ריינעם גוממי ערצייגט איזט אונד זיך לויט אויסזאגע דער בערוהמטעסטען ארצטע אלס בעסטען בעוואהרט, נאכדעם עס זאממטליכע בייא אנדערען ברוכבאנדערן פאָרקאָממענ-דע מאָנגעל בעזייטיגט אונד דען פאָרטהייל האט, דיא אבנוטשונג דעם ברוכבאנדעס פאָן דער היפטע, דאס אויסדריגען דעם ברוכעס אונד אללע פאָרקאָממענדען אונאנגענעהמליכקייטען צו פערהינדערן אונד קאנן זאָ-וואָהל פאָן הערען, וויא אויך פאָן דאמען אונד קינ-דער זעהר לייכט געטראגען ווערדען. פרייזע איינ-זייטיג 6—8 פל., דאָפפעלטע 10—16 פל. פיר קינדער 3 אונד 5 פל.

גראָססעס לאגער אין ענגלישען אונד פראנצאָזי-שען פעדערברוכבאנדערן, זוספענזאָריען, נאבעלבאנ-דאשען, בינדען, איריגאטאָרען, קראמפפאדער-שטרימפפען, ליפטפאָלסטערן אונד אללען צור קראנ-קענפפלעגע נאָטהיגען געגענשטאנדען צו דען בילליג-סטען פרייזען. עכט פראנצ. אונד אמעריקאנישע גוממי- אונד פישבלאזען (פראָזערוואטיוו) פער דטצד. 3—6 פל.

BRÜDER PÁRTOS

Bandagenfabrikanten, Budapest, IV.,

Kronprinz-(Herren-)gasse 4.

בייא בעשטעללונגען ערזוכען וויר אים דאס מאסס דעס בעקקענאומפאנגעס.

וויכטיג פיר רעגאליען-פאכטער.

רום, שליוואָוויץ, טרעבער, ליקאָרע אונד עססיג ערצייגט מאן אָהנע אפפאראטע בילליגסט מיט עססענצען אונד אָטהערישען אָלען פאָן

ארנאָלד וואטטעריך

בודאפעסט, טאבאקגאססע, געגענאיבער דעם איזר. טעמפעל. אפפעריירע פערנער: הוזענבלאזע, וויינבאלעטם גלי-צערין, ענטזיירונגספולווער, מיטטעל געגען אללע וויין-קראנקהייטען עצט. פערנער: הימבעריאפט או צטראָנענזאפט פיר גאזעע-פיללונג. דאן: טינטע גלאנצוויכסע, וואשבלויפארבע, קארבאלזייפע אונד קארבאָלקאלק. פרייזקוראנטע אונד מאניפו-לאציאָנסביכער אין אללען שפראכען גראטיס.

STERNBERG ARMIN,

Musik-Instrumenten-Fabrik,

Budapest, VII. Bezirk, Kerepeserst. 36.

נייעסטעס! הארמאָניאומפלאָטע מיט 12 קלאפפען, דורך לייכטעס בלאזען אין דאס מונדשטיקק שפרעכען דיא זעהר אנ-גענעהמען טאָנע אן, פאָן יעדערמאנן זאָפאָרט לייכט צו ער-לערנען. פרייז 2 פל. מיט 300 דער פערשיעדענסטען מוזיק-אינשטרומענטע איללוסטרירטע קאטאלאָגע גראטיס אונד פראנקאָ. איבער הארמאָניקא אונד הארמאָניאום סעפאראטע איללוסטרירטע קאטאלאָגע.

פיר ליידענדע פיססע

ערצייגע איך פוססבעקליידונג נאך מאאס, עבענזאָ עמ-פפעהלע איינע גראָססע אויסוואהל אללער זאָרטען הערען- דאמען- אונד קינדערשוהע.

אבטונגספאלל

H. GERÖ, Schuhmacher

Budapest, V., Grosse-Kronengasse, Leopoldstädter Kirchenbazar.

נ. ב. בייא בעשטעללונג בימטע אום איין-זענדונג איינעס אלטען מוסטערשוהעס.

אוויז פיר באהנבוי-אונטערנעהמער!

גראָערקאָזע געזאלצען פעטטע וואארע פיר איטאליענער . . . . 58 פל.

כשר קאָזע

האלבעממענטהאלער פיינסטע וואארע	64 "
פאלאָטשאער לאיבקאָזע . .	60 "
ליפטויער-קארפאטענקאָזע .	50 "
ברימזען-קאָזע . . .	44 "

נור זאָלאנגע דער פאָרראטה רייכט צו האבען אין דער קאָזע-גראָססהאנדלונג בייא

DAVID DRUCKER, Budapest, Királyuteza 3.

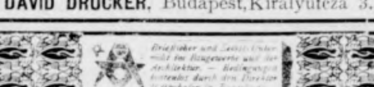

Münzl R. és Társa,

Budapest. VII., Kerepeserstrasse 26.

Gegründet 1850.

Empfehlen in reichster Auswahl: **Leinwand** in allen Sorten und Breiten, **Tischzeuge, Kaffeegarnituren, Läufer** etc. **Teppiche, Vorhänge** und **Bettdecken, Piquée-, Schnürl-** und **Kleider-barchend, Normal-Wäsche, Strümpfe, Gamaschen, Unterleibchen** und **Hosen**, echt und imitirt. Reizende Neuheiten in **Berliner Wolltüchern, Capuchons, Rüchen, Bändern, Spitzen** und **Stickereien, Schneider-Zugehöre, Strickgarne** etc. etc. **Verkauf zu festen Preisen. Schneider erhalten besonderen Rabatt. Alles Gekaufte wird umgetauscht oder zurückgenommen. In separater Waaren-Abtheilung**

Verkauf zurückgesetzter Artikel zu Spottpreisen.

Den fortwährenden Aufschwung unseres nun seit 37 Jahren bestehenden Geschäftes verdanken wir dem Umstande, dass wir grundsätzlich **nur Waaren bester Qualität führen und billigste Preise berechnen.** — Unter keinen Umständen lassen wir uns herbei, dem Beispiele der unsoliden Konkurrenz zu folgen und auf Täuschung des Publikums hinzuarbeiten.

נור 1.70 פל.

פ. רובין, גראווער

בודאפעסט וואיצנערשטראססע נר' 42

עמפפיעהלט זיך צור אנפערטיגונג אללער גאטטונגען גע-שאפטספירמען, געמיינדע- אונד אמטס-שטאמפיגליען, וויא אויך אללער פאָרקאָממענדען זיעגעל- וואפפען, עמבלע-מע או. שאבלאָנען צום זיגנירען פאָן קיסטען או. באללען וויא אויך אללער אין דיזעס פאך איינשלאגענדען ארבייטען נור איינגע ערצייגניססע, איינען

קויטשוק-שטעמפעל

מיט יעדעם בעליעביגען נאמען פירמא אונד אדרעססע וועל-כע איך אין שאָנער אונד דויערהאפטער אויסשטאטטונג זאמט קאססעטטע פארבענרייבער פאָלסטער זאָוויא איין פלאשכען שטאמפיגליענפארבע אום נור

1.70 פל.

ליעפערע אונד בימטע איך בייא בעשטעללונג דען טעקסט פיר דיא שטאמפיגליע גענויא אונד דייטליך אנצוגעבען זאָ-וויא איינע קליינע דראנגאבע פר. פאָסטאנווייזונג איינ-זענדען.

פראָווינץ- בעשטעללונגען ווערדען פראָמפט אונד גע-וויססענהאפט אויסגעפיהרט נור בייא

F. Rubin. Graveur

Budapest, Waitznerstrasse 42.

אללע גאטטונגען דרוקסאָרטען ווערדען בילליגסט פער-פערטיגט. 100 שטיקק וויזיטקארטען נור 35 קר.

פאנדס צוריקבעהאלטען, דיא דער טירקיא געהארען.“

* (צור דונא-סערדאהעליער רייכסטאגסוואהל.) דיא אבטע געריכטסקאממיססיאן דעס אבגעארדנעטענהויזעס האט אין איהרער פארגעסטריגען זיטצונג דען בעריכט דעס אבגעארדנעטען איירעל מינניך ענטגעגענגענאממען, וועלכער בעקאנטליך דיא אונטערזוכונג אין דער סערדאהעליער וואהלאנגעלעגענהייט דעס אנטיסעמיטען לודוויג סאבא דורכגעפיהרט האט. דיא קאממיססיאן ווירד איבער דיעזען בעריכט אם 2. יאנוער 1888 פערהאנדעלן.

* (דער נייע פרעזידענט דער פראנצאזישען רעפובליק) הייססט מאריע פראנסאא סאדי-קארנא אונד איזט אם 11-טען אויגוסט דיעזעס יאהרעס 50 יאהרע אלט געווארדען. ער וואר זיינערצייט אלס פראפעקט אונד שפאטער אלס אבגעארדנעטער, דאנן אייך אלס מיניסטער פיר אפפענטליכע ארבייטען אונד אלס פינאנצמיניסטער אפפענטליך טהאטיג. לעטצטהין וואר ער מיטגליעד דעס סענאטס. ער איזט איין עכטער, אויפריכטיגער רעפובליקאנער אונד איין מאנן פאן זעהר בעשיידענעם, פריעדליכעם אונד ליעבענסווירדיגעם כאראקטער, דער פאסט קיינען פיינד האט. סאדי-קארנא איזט פערהייראטהעט אונד האט איינע טאכטער, דיא מיט איינעם שטאאטסאנוואלט פערמאהלט איזט. דער נייע פרעזידענט איזט איין מאנן דער וויססענשאפט: איין מאטהעמאטיקער אונד נאטורפארשער. זיינער קאנפעססיאן נאך געהארט ער דער רעליגיאזען סעקטע דער „טהעאפילאנטראפען“ אן, דיא היינטע נור נאך וועניגע אנהאנגער צאהלט. דיעזע רעליגיאנסגענאססענשאפט ענטשטאנד אים יאהרע 1796 נאך דען ערסטען שטירמען דער פראנצאזישען רעוואלוציאן. איהר אבערסטער צוועקק וואר: „דען גלויבען אן גאטט אויפרעכטצוערהאלטען.“ אים יאהרע 1802 האטטע נאפאלעאן I. דען קולטוס דער טהעאפילאנטראפען פערבאטען. דיא פאמיליע קארנא בליעב יעדאך דיעזער גלויבענסגענאססענשאפט טריא. — סאדי-קארנא איזט ניכט געטויפט, דען דיא רעליגיאנס-סעקטע דער „טהעאפילאנטראפען“ קעננט דיא טויפע ניכט.

* (דיא מוטטער פיר דען זאהן.) פרינצעססין קלעמענטינע פאן קאבורג פערמיטטעלט אין בעלגיען איינע אנלייהע פאן 25 מילליאנען פיר בולגאריען אונטער פערפפאנדונג איהרער גיטער.

* (דיא פאמיליע פולסקי) שטעהט פאלל קאממען מאקעללאזא. דיא פאם אבגעארדנעטענהויזע איינגעזעטצטע קאממיססיאן צור אונטערזוכונג דער אין אנגעלעגענהייט דעס נאציאנאלמוזעאומס אונד דער בילדערגאלעריע אויפגעטויכטען פערדאכטיגונגען קאנשטאטירט, דאסס דיעזעלבען גאנצליך אויס דער לופט געגריפפען זינד. אין קיינער דער ביידען אנשטאלטען פעהלט עטוואס אונד ווארדע וועדער עטוואס אויסגעטוישט נאך געפאלשט. זעלבסט דער אנטיסעמיטישע פאטער קאמלאשי, דער זא גערנע געגען דען אנטיסעמיטענגעגנער פולסקי עטוואס אויסגעזאגט האטטע, ערקלארטע פאר דער קאממיססיאן, דאסס ער ניכטס וויססע.

* (איין אנטיסעמיט אהנע פערטהיידיגער.) דער אבערסטעררייכישע אנטיסעמיטישע בויערנפיהרער האנס קירכמאיער בעפינדעט זיך בעקאנטליך וועגען מיליטארבעפרייאונגס-שווינדעלס אין אונטערזוכונג. שאן אם 12. ד. מ. זאללע געגען איהן אין לינץ דיא שלוסספערהאנדלונג שטאטטפינדען; אבער דיא לינצער אדוואקאטען האבען עס דורכוועגס אבגעלעהנט, דיא פערטהיידיגונג דעס אנגעקלאגטען צו איבערנעהמען.

* (אין ירושלים) איזט דער ראבבינער דער דארטיגען אסטערר.-אונגארישען געמיינדע, רבי יצחק באהם זצ"ל, געשטארבען. דער פערבליכענע שטאממטע אויס נאדי-קאראלי. דיעזע מיטטהיילונג קאממט אונז פאם דעברעצינער האנוועד-רעגימענטסארצט ה. דר. אדאלף שטערן צו, וועלכער אן דער נייליך פאן בודאפעסט אויס פעראנשטאלטעטען אריענטרייזע טהיילנאהם אונד ביי דיעזער געלעגענהייט דען דאמאלס שווערקראנקען ראבבינער בעזוכטע. דער ניכט גענוג ווארטע דער דאנקבארקייט פיר דיא פאמיליע ראטהשילד פינדען קאננטע, דיא איהן וואהרענד זיינער לאנגוויעריגען קראנקהייט רייכליך אונטערשטיטצטע.

* (איין שפאט ענטדעקקטעס פערברעכען.) אים מאנאטע אקטאבער ד. י. ווארדען — וויא וויר דאמאלס בעריכטעטען — אין איינעם הויזע דער „שאנדארפערגאססע“ צו פרעססבורג ביים וועגרייסען דער דיעלען איינעס צימטערס רעסטע איינעס לייכנאמס געפונדען, וועלכער נאך געריכטסארצטליכער אויסזאגע דארט שאן מעהר אלס 60 ביז 80 יאהרע געלעגען האבען מיססע. מאן עראיננערטע זיך נון, דאסס פאר 75 יאהרען איין שמיקקהאנדלער, נאמענס אבראהאם אפפענהיימער, פערשוואונדען וויא, אונד עס ווארדע פעסטגעשטעללט, דאסס דיא געפונדענען רעסטע פאם לייכנאם אפפענהיימערס זיין מיססען, דער אין דיעזעם הויזע אונצווייפעלהאפט ערמארדעט אונד בערויבט ווארדען וואר. איין צייטונגסבלאטט מיט דיעזער מעלדונג קאם אייך דעם אין וויען לעבענדען זאהנע דעם פאר 75 יאהרען ערמארדעטען, דעם פריוואטיער טהעאדאר אפפענהיימער, אין דיא האנדע. דיא נאכריכט מאכטע אויף דען אים אלטער פאן 85 יאהרען שטעהענדען זאהן איינע ערשיטטערנדע ווירקונג; ער זעטצטע זיין טעסטאמענט אויף, אין וועלכעם ער זיין גאנצעס פערמאגען אים בעטראגע פאן 65,000 גולדען אן וואהלטהאטיגקייטסאנשטאלטען פערמאכטע, אונד פאר וועניגען טאגען איזט ער אויס דעם לעבען געשיעדען.

* (דער אגענט וואלדאפפעל.) וועלכער דען פירסטען פערדינאנד פאן בולגאריען אויף צאהלונג פאן צעהנטויזענד גולדען איינקלאגטע, איזט נון בעפריעדיגט. ער ליעסס זיך צו איינעם אויסגלייך בעוועגען אונד ערהיעלט 8000 גולדען. נון, וועגען דער 2000 גולדען וואר עס ווירקליך ניכט דער מיהע ווערטה, דיעזען שקאנדאל פאר דיא אפפענטליכקייט צו בריגגען.

* (איינע נעטטע פאמיליע.) אם פערגאנגענען זאנטאג גינג דער אראניער איינוואהנער מיכאעל אייזענבערגער מיט זיינען דרייא זאהנען — פראנץ, מיכאעל אונד יאהאן — אין דען וויינקעללער, וועלכען באלד פאטער אונד זאהנע בעטרונקען פערליעססען. אויף דעם וועגע געריעטהען זיא אין שטרייט, אונד דער יינגסטע זאהן, יאהאן, ביסס זיינעם ברודער פראנץ דיא נאזע אב. דער פאטער אונד זיין זאהן מיכאעל שטירצטע זיך היערויף אויף יאהאן אונד זיא פריגעלטען איהן דערמאסט, דאסס ער נאך אם זעלבען טאגע שטארב. דיא געריכטליכע אונטערזוכונג דעס פאללעס איזט איינגעלייטעט.

* (העבונג דעס פערזאנענפערקעהרס אויף דען אייזענבאהנען.) אים אינטערעססע דער העבונג דעס פערזאנענפערקעהרס אויף דען אונגארישען אייזענבאהנען האט יינגסט אונטער דעם פראזידיום דעס קאממוניקאציאנס-מיניסטערס איינע דירעקטארענקאנפערענץ שטאטטגעפונדען, אין וועלכער פאלגענדע נייערונג בעשלאססען ווארדע: עס ווערדען פאן נייאהר אב מיט 30- ביז 40-פערצענטיגער ערמאססיגונג ווערטהציכענביכל אויסגעגעבען ווערדען, מיט מארקען צו 5 פל. אונד 1 פל., פערנער צו 50 אונד 10 קר. דאס גאנצע צום געזאממטווערטהע פאן 50 פל. — מיט דיעזען ווערטהציכען ווערדען אויף זאממטליכען אונגארישען אייזענבאהנען ביי דען פערזאנענקאס-

פאֶלליעטאָן.

איין משומד אונד זיינע נאכקאממען.

(היסטארישע ערצאהלונג.)

(9-טע פארטזעטצונג.)

„דאניעל,“ ענטגעגנעטע בעשטירצט אונד אטהעמלאז דיא זאנפטע זא רוהיגע פרויא; „דאניעל, איך פירכטע, איך זעהע איהן ניכט וויעדער. אללעס לייד, דאס דוא מיט מיר געטהיילט, אונד וועלכעס איך אהנע דיך פאסט ערלעגען ווארע, גלויבטע איך איבערוואונדען; איך גלויבטע, דען פריעדען געפונדען צו האבען! היינטע אבער איזט עס מיר, אלס מיססטע איך צום צווייטען מאל איין געליעבטעס קינד פערליערען.“

מוטטער אננא וואר בעשטרעבט, וויעדער פאססונג צו געווינגען אונד גינג אינס צימטער צוריקק, אין וועלכעם זיא דען יונגען רודניטץ אונד דאס פריילין פ. עבערסבערג צוריקקגעלאססען האטטע.

דער זאהן דעס קאנצלערס האטטע פערגעבליכע פערזוכע געמאכט, מיט דעם פריילין איין געשפראך אנצוקניפפען. „זיא אנטווארטעטע צוואר ניכט אונהעפליך, אבער טראקקען אונד קורץ, זא דאסס ער דאס פערגעבליכע זיינעס בעגינגענס באלד איינזאה.

דיא איינטרעטענדע מוטטער אננא פאנד ביידע שווייגענד.

דרויססען בליקקטע דאניעל דעם איינאונדצוואנציגסטען נאך מיט ריהרונג נאך. דאך גלייך אפפנעטע זיך דיא טהירע דעס צימטערס, מוטטער אננא ריעף רוהיג הינויס:

„דאניעל, דאס גנאדיגע פריילין וויננשט, היימבעגלייטעט צו ווערדען.“

III.

מיט געארג צוגלייך בעגעבען וויר אונז וויעדער אין דאס צעלט דעס קאנצלערס פ. רודניטץ. דיעזען פינדעט דער „איינאונדצוואנציגסטע“ אין געדאנקען פערטיעפט. דער יונגע מאנן נאהערט זיך איהם מיט דער פראגע:

„איהר גנאדען בעגעהרטען מיינער?“

מיט דעם אויסדרוקק האהען וואהלוואללענס בליקקטע דער קאנצלער אויף דיא האהע געשטאלט געארגס אונד ער ערוויעדערטע פריינדליך:

„טרעטעט נאהער, ליעבער געארג; וויא איין לינטער זאננענשטראהל ווירקט איירע נאהע אויף מיך.“

געארג ערראטהעטע איבער דאס לאב דעס קאנצלערס אונד שפראך: „איהר ווארט, גנאדיגסטער העדר, מאכט מיך שטאלץ; דאך בעשטעהט יא מיין פערדיענסט נור אויס הערצאיניגער פערעהרונג אונד אויס דעם עהרליכען ווילן צום גוטען. איהר ווירקען אונד איהר לעבענסוואנדעל קאנן וואהל צום מוסטער דיענען, דאס צו ערווייכען יעדאך וועניגען פערגאנגט זיין מאג.“

„מיין לעבענסוואנדעל?“ וויעדערהאלטע דער אלטע העדר טרויריג; „דיעזער האט אויך זיינע שאטטענזייטען. איינע אונפרוכטבארע רייע נאגט אן מיינעם הערצען. איין פלוך בעלאסטעט מיך, דער מיך האט געטראפפען. אדער גיבט עס עטוואס עלענדערעס פיר איינען זאלדאטען, אלס איין קריפפעל צו זיין? גאטט איזט גערעכט! ער האט מיר דאס שווערט אויס דער האנד געוואונדען אונד מיר דיא קריקקע געגעבען! ווילליג לאססע איך דאס געריכט דעס אללמאכטיגען איבער מיך ערגעהען. איך האפפטע, וועניגסטענס טראסט אונד יששועה אן מיינעם זאהן אונד ערבען צו פינדען; אבער איך האבע מיך לייעדער געטייששט!“

בעשיידען זאגטע געארג: „פערצייהט מיר, ערלעכטער העדר! איהר פערטרויען איזט פיר מיך עהרענוואלל אונד האכבעגליקקענד; אבער איהר שפרעכעט מיר פאן אייעם זאהנע, אונד איך בין אייך דאך איין פרעמדער.“

„קיין פרעמדער איס אללגעמיינען זינגע“, ענטגעגנעטע רודניטץ; „דאס פיהלטע איך אין יענעם אויגענבליקק, דא איך דען שרייבער יענעס בריעפעס ערקאננטע, וועלכען איין אונבעקאננטער דעם קורפירסטען צוגעשיקקט. אויס יענען צייטען ערזאה איך איינען פלאן, דען נור איינע גראססע, אפפערפרייריגע זעעלע צו ערזיננען פערמאג: דיינע זעעלע, געארג!“

„זא ווארע עס וואהר!“ ריעף געארג פרייריג, „דער קורפירסט, אונזער אלדערגנאדיגסטער העדר, האט עס דער מיהע ווערטה ערראכטעט, יענעס שרייבען איירעם גיטאכטען צו אונטערברייטען? ער פערווירפט דאס שרייבען ניכט, אונד איהר —“

„איך האבע בערייטס מיינען פריעדען דיענער עקקבערט מיט באטשאפט צו 18 מאנגערן געשיקקט, אויף דערען טרייע אונד פארטשמיטה איך מיך פערלאססען קאנן.“

(פארטזעטצונג פאלגט).

כער פֿאָן דער בעלאָהנונג שפּריכט, די יעדעם אנצייגער איינעם שמוגגעלס צו טהייל ווירד, ענטוויקקעלטע זיך איינע לאַנגערע דעבאַטטע, אין דערען פֿערלויף די לינקע מיט ענטריסטונג פֿאָן דער „אונטערשטיטצונג דעם דענונציאַנטענוועזענס" שפּראך. רעפֿערענט הענעדיש אונד מיניסטערפּראַזידענט טיסא טראַטען דיעזען אויספֿיהרונגען ענטגעגען, אינדעם זיא אויסאיינאנדערזעטצטען, דאסס דער שמוגגעל איין דיעבשטאהל זייא, דער מעהר ענטריסטונג פֿערדיענע, אלס די אנצייגע דיעזער געזעטצעסאיבערטרעטונג. טיסא זאגטע, דאסס דעריעניגע, וועלכער דען שטאאט שאַדיגט, עבענזאָ איין פֿערברעכען בעגעהע, וויא דעריעניגע, דער איינע פּריוואטפּערזאָן בעשטיהלט. — דער פּיעלאומשטריטטענע פּאראגראף ווארדע שליעסליך פֿאָן דער מאַיאָריטאַט אנגענאָממען.

פּאראגראף 27 האנדעלט פֿאָן דען ציגאררעטטען אונד האטטע איינען אבזאטץ, נאך וועלכעם די אנפֿערטיגונג, דער ערווערב אונד דער פֿערקויף פֿאָן ציגאררעטטענהילזען פֿערבאָטען זיין זאָללטען. אויף אנטראג דעם אבגעאָרדנעטען שמיפֿאָן ראקאווסקי ווארדע דיעזער אבזאטץ געשטריכען.

* * *

פֿאָרגעסטערן ווארדע דאס טאבאקגעזעטץ אין דריטטער לעזונג דעפֿיניטיף אנגענאָממען, וואָרויף די בעראטהונג איבער דאס שטעמפּעל- אונד געביהרענגעזעטץ בעגאנן. — רעפֿערענט דאראַי בעפֿירוואָרטעטע די אננאהמע דעם געזעטצעס. דאגעגען שפּראך קארל אטוואש, אינדעם ער אונטער אנדערעם זאגטע: „איך האבע דאס עלענד דעם געביהרענוועזענס שאָן צו יענער צייט אָפֿפֿענטליך בעקלאגט, אלס איך נאך צור דעאק-פּארטייא געהאָרטע. וואס אויף דיעזעם געביעטע געשיעהט, איזט מעהר אלס דיעבשטאהל, אבוואָהל איך מיך צו שארפֿער אויסדריקקע ענטהאלטען וויל (היטערקייט). דאס פּובליקום וויסס ניכט, וואָזו עס זיך ריכטען זאָלל. נאך זאָ האָך בעמעססענע געביהרען ווערדען מיט אונאויסשטעהליכער שטרענגע איינגעטריעבען. וועגען דעם פֿעהלערס אללצו האָהער בעמעססונג איזט נאך קיין בעאמטער בעשטראפֿט וואָרדען." (היטערקייט אונד בייפֿאלל).

נון קאם דער צווייטע אנטיסעמיט, געזאן מענדרעי, וועלכער צו זיינער רעדע איינען זאָ גראָססען אנלויף נאהם, דאסס אונאיינגעווייהטע עטוואס גראָססעס האָטטען ערוואַרטען קאָננען. אינדעססען בעגניגטע ער זיך מיט דער אבגעשמאקקטהייט, דען יודען איינע אונהאָפֿליכקייטען ענטגעגענצושליידערן אונד די „בעשטייערונג דער בארועאנער" צו עמפּפֿעהלען.

צור פֿערטהיידיגונג דער פֿינאנצפּאָליטיק דער רעגיערונג אונד דעם געזעטצענטוואורפֿעס ערגריף נון שטאאטס-סעקרעטאַר וועקערלע דאס וואָרט. ער וויעז נאך, דאסס די געביהרען אין אנדערען שטאאטען נאך האָהער זינד, אלס ביי אונז, אונד וויעז דאנן דען אבגעאָרדנעטען אטוואש פֿיר דען אויסדרוקק צורעכט, דאסס ביי אונז די געביהרענאיינהעבונג נאך מעהר אלס דיעבשטאהל זייא. ווענן יעמאנדעם איינע אונבערעכטיגטע געביהר פֿארגעשריעבען ווערדע, שטעהע איהם דער געזעטצליכע וועג צור „בעריכטיגונג דער פֿארשרייבונג" אָפֿפֿען. ענדליך ערקלאָרטע דער שטאאטססעקרעטאַר, דאסס די פֿינאנצגעזעטצע אנדערער שטאאטען, צ. ב. בעלגיענס, איטאליענס אונד דייטשלאנדס נאך פֿערוויקקעלטער זייען, אלס די אונזריגען.

עס שפּראך דאנן נאך גראף אפּפּאניי געגען דאס געזעטץ. ער זאגטע, די געגענוואָרטיגע רעגיערונג האבע זייט 12 יאהרען די לאסטען דעם שטאאטעס וויעדערהאָלט ערהעהט, אהנע די פֿינאנצלאגע פֿערבעססערט צו האבען. עס וואָרע דאהער לייכטזינניג, נאך ווייטערע לאסטען צו בעוויללינען.

נון פֿאָלגטען איינע שטירמישע רעדען אונד געגענרעדען. רעפֿערענט דאראַי ערוויעדערטע דאראן, דאסס אטוואש וויינערצייט פֿיר איינען אהנליכען געזעטצענטוואורף געשטיממט האבע. — אטוואש ערוויעדערטע: „דאס איזט נאטירליך, דענן איך בין דאמאלס אויף דער רעכטען געזעססען. וואָ וויר דריי מיניסטעריען געשטירצט האבען, וויל זיא מיינטען, דאסס דעם שטאאטע ניר דורך שטייער-ערהאָהונגען צו העלפֿען זייא. שליעסליך זינד וויר צור לינקען געקאָממען. וואָהרענד דער הערר רעפֿערענט נאך דער רעגיערונג אין אללעם פֿאָלגט. ווענן איך עטוואס אלס אונמאָגליך ערקעננע, זאָ זאגע איך עס גערארע הערויס. דענן איך וויל קיין שווינדלער זיין." — היערויף ערוויעדערטע שטאאטס-סעקרעטאַר וועקערלע. אבגעאָרדנעטער טהאלי מענגטע זיך דריין אונד ריעף וועקערלע די אויסדריקקע „ארראנגאנץ" אונד „גראָבהייט" צו. עס ענטשטאנד איין גראָססער לארם. אויך אלעקסאנדער העגעדיש ווארדע מיט אין דען וואָרטשטרייט היניינגעצאָגען.

שליעסליך האט די מאַיאָריטאַט דאס געזעטץ אים אללגעמיינען אנגענאָממען, אונד הייטע בעגיננט די בעראטהונג דער איינצעלנען פּאראגראפֿען.

צום שלוססע דער זיטצונג אינטערפּעללירטע אבגעאָרדנעטער פֿעניוועשי דען מיניסטער ארצי וועגען דער אָפּער אונד ערהיעלט צור אנטוואָרט, דאסס דער אינטענדאנט דער אָפּער, גראף קעגלעוויטש, אבגעדאנקט האבע, אונד דאסס זיינע דעמיססיאָן אנגענאָממען ווערדע.

פֿערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דעם דייטשען קראָנפּרינצען) געהט עס אינזאָפֿערנע בעססער, אלס דעססען קראנקהייט קיינע ווייטערע אויסדעהנונג נימט. יעטצט הייססט עס, דאסס מאן זיך נאך איממער ניכט דאריבער קלאר ווערדען קאָננע, אָב דאס ליידען דעם קראָנפּרינצען איין קרעבזאַרטיגעס זייא אָדער ניכט.

* (פּרינץ ווילהעלם אונד האָפֿפּרעדיגער שטאָקקער.) די בערלינער האָפֿקרייזע זינד איבער די צייטונגסנאכריכטען אין בעטרעפֿף דער „ארטהאָדאָקסען פּראָטעסטאנטענפֿערזאממלונג" איבעראויס פֿערשטיממט, בעזאָנדערס איבער דען אנטיסעמיטישען האָפֿפּרעדיגער שטאָקקער, דער זיך אם 2-טען ד. אין דער פֿערזאממלונג דעם „כריסטליך-זאָציאלען פֿעראיינעס" אבערמאלס דער פֿריינדשאַפֿט דעם פּרינצען ווילהעלם אונד דעססען געמאהלין ריהמטע.

* (קאָניגין נאטאליע פֿאָן סערביען) האט אינלאָנגסט דען איזר. טעמפּעל אין פֿלארענץ בעזוכט אונד ביי דיעזער געלעגענהייט פֿיר די יידישען ארמען טויזענד לירע געשפּענדעט.

* (פֿאָם בארָאן הירש.) די רייזע דעם בארָאנס פֿ. הירש נאך קאָנסטאנטינאָפּעל ערפֿאָלגטע יעטצט אויף בעזאָנדערע איינלאדונג דעם סולטאנס, דער איהן אם פֿרייטאג אין פּריוואט-אודיענץ עמפּפֿינג, אום מיט איהם וועגען איינעם אנלעהענס צו אונטערהאנדעלן. דיעזעם אנלעהען בענאָטהיגט די טירקישע רעגיערונג צור בעפֿריעדיגונג רוססלאנדס, וועלכעס אויף צאהלונג דער ריקקשטאַנדיגען ראטען דער קריעגסענטשאַדיגונג דראָנגט. נאך דער אודיענץ בעפֿאהל דער סולטאן דעם גראָססוועזיר, איינע קאָממיססיאָן צו ערנענען, וועלכע דעם בארָאן גענוגטהואונג פֿערשאַפֿפֿען זאָלל, דאַ מאן בעהויפּטעט האט, דאסס ער דער טירקישען רעגיערונג אוס דעם אייזענבאהנגעשאַפֿטע פֿיעלע מילליאָנען פֿראנקס שולדע. „בארָאן הירש" זאגט איין קאָנסטאנטינאָפּעלער טעלעגראמם — „וויללט ניכט דען שיין אויף זיך לאדען, אלס האָטטע ער דעם אויסברוך דיעזער בעוועגונג ...

געשיכטע דער נייערען צייט.

(184-טע פֿאָרטזעטצונג.)

דער קאמפֿף וויטהעטע ביז טיעף אין די נאכט, ביז עס ענדליך דעם גענעראל קוממער געלאנג, די פֿראנצאָזען צוריקק צו ווערפֿען. נון פֿערזוכטע באזאן נאך דורך אונטערהאנדלונג אין ווערזאַיללעס זיין שיקקזאל צו ווענדען, אויך דאס בליעב ערפֿאָלגלאָז. זאָ צוואנגען איהן הונגער אונד האָפֿנונגסלאָזיגקייט צו אונטערהאנדלונגען מיט דעם פּרינצען פֿריעדריך קארל אונד אם 27. אָקטאָבער ווארדע די קאפּיטולאַציאָן אבגעשלאָססען. דריי מארשאָללע, 6000 אָפֿפֿיציערע, 145,000 מאנן אונד 30,000 פֿערוואונדעטע אונד קראנקע ווארדען קריעגסגעפֿאנגען. אללע פֿעסטען פּלאָטצע דייטשלאנדס, פֿאָם זידען ביז צור נאָרדזעע אונד צור ווייכסעל היין ווארען מיט געפֿאנגענען פֿראנצאָזען אנגעפֿיללט, דערען צאהל נון נאהען 350,000 בעטרוג. אונטער דען פֿיעלען אויססעראָרדענטליכען ערייגניססען דיעזעס קריעגעס וואר די איינשליעססונג אונד בעצווינגונג איינער זאָ גראָססען ארמעע אונד איינער זאָ שטארקען פֿעסטונג איינעס דער בעדייטענדסטען.

די פֿאָר מעטץ פֿרייא געוואָרדענען שטרייטקראָפֿטע ווארדען נון פֿיר ווייטערע אָפּעראַציאָנען פֿערווענדעט. עס ווארדע אויס דיעזען טרופּפּען צוויא העערע געבילדעט. דאס קליינערע אונטער גענעראל פֿ. מאנטייפֿעל מארשירטע געגען די נאָרדאַרמעע; פּרינץ פֿריעדריך קארל ווענדעטע זיך מיט דעם גראָססערען העערע געגען די לאָאר-ארמעע. היער גינג אוירעל דע פּאלאדין צום אנגריפֿף איבער, אום פֿאָר דער אנקונפֿט דעם פּרינצען דען גענעראל טאנן צוריקקצוווערפֿען אונד ביז ווערזאַילל פֿאָרצודרינגען. אָרלעאנס מוססטע פֿאָן דען דייטשען אויפֿגעגעבען ווערדען, זיא ווארדען אם 9-טען נאָוועמבער צום ריקקצוגע גענאָטהיגט. ווייטער אבער פֿערמאָכטע אורעלל ניכט צו קאָממען. דער גראָססהערצאָג פֿריעדריך פֿראנץ פֿאָן מעקקלענבורג-שווערין, וועלכער דען אָבערבעפֿעהל איבער איינע היער נייא צוזאממענגעזעטצטע ארמעע (נאָרדדייטשע, באיערן אונד העססען) ערהאלטען האטטע, שפּרענגטע די אנדראָנגענדען פֿראנצאָזען אויסאיינאנדער. אין פּאריז האטטע די נאכריכט דער קאפּיטולאַציאָן פֿאָן מעטץ איינע ערביטטערטע נאהרונג ערצייגט. דער מאנגעל אן לעבענסמיטטעלן בעגאנן זעהר פֿיהלבאר צו ווערדען, אונד מעהרערע ערפֿאָלגלאָז געבליעבענע אויספֿאָללע ערהאָהטען די גערייצטהייט דער פֿאָלקסמאססע. די פֿיהרער יענער זאָציאליסטישען פּארטייא, וועלכע, אללע שטאאטליכע אָרדנונג פֿערווערפֿענד, די הערשאַפֿט דער שטאָדטגעמיינדע (קאָממונע) אויפֿריכטען וואָללטע, גלויבטען, דער גינסטיגע אויגענבליקק פֿיר זיא זייא געקאָממען. אונטער אנפֿיהרונג דעם קאָממוניסטען פֿלוראן איבערפֿיעלען אם 31. אָקטאָבער בעוואפֿפֿנעטע פֿאָלקסהויפֿען דאס שטאדטהויז, דען זיטץ דער רעגיערונג, פֿאָרדערטען די איינזעטצונג איינער קאָממונע אונד נאהמען טראָשו, פֿאַוור אונד אנדערע מיטגליעדער דער רעגיערונג געפֿאנגען. באלד אבער ריקקטע נאַציאָנאלגארדע אונטער דעם רופֿע „עס לעבע די רעפּובליק!" הערען, בעפֿרייטע די געפֿאנגענען אונד פֿערטרייבטע די פֿלאָגע דער קאָממוניסטען. נאך פֿאָר דעם אויסברוך דיעזער בעוועגונג האטטע די רעגיערונג פֿאָן דער נאָטה אין פּאריז אונד דער אויפֿרעהרערישען שטיממונג געדראָנגט, דורך טהיערס אונטערהאנדלונגען וועגען איינעם וואפֿפֿענשטיללשטאנדעס אין ווערזאַילל איינצולייטען, וועלכע יעדאָך שייטערטען.

גאמבעטטא האטטע די ערפֿאָלגע דער לאָאר-ארמעע בעניטצט, אום דאס פֿראנצאָזישע פֿאָלק דורך די אויסזיכט אויף די בעפֿרייאונג פֿאָן פּאריז צום העפֿטיגסטען ווידערשטאנדע צו ענטפֿלאממען. ביינער אונד בייערן צייכנעטען די פֿיינדזעליגסטע געזינונג געגען די דייטשען טרופּפּען אונד נאהמען דא אונד דארט זאָגאר אן דען קאמפֿפֿען טהייל.

אין איילמאַרשען וואר פּרינץ פֿריעדריך קארל מיט דער 2. ארמעע פֿאָן מעטץ הער הערראנגעקאָממען אונד בעגאנן זיינען פֿעלדצוג געגען די לאָאר-ארמעע. דיעזע האטטע די אבזיכט, נאך פּאריז פֿאָרצודרינגען, ערליטט אבער אם 28-טען נאָוועמבער איינע ניעדערלאגע. איין ווייטערער פֿערזוך איינעס דורכברוכס ווארדע עבענפֿאללס פֿעראייטעלט. גלייכצייטיג געשאה איין גראָססער אויספֿאלל אויס פּאריז, 30. נאָוועמבער. אבער די פֿראנצאָזען ווארדען אם 2. דעצעמבער וויעדער נאך פּאריז צוריקקגעוואָרפֿען, אונד די לאָאר-ארמעע מוססטע נאך איינעם פֿיערטאגיגען קאמפֿפֿע ביי אָרלעאנס אין גראָססער פֿערווירונג נאך זידען ענטפֿליעהען. איבער 14,000 געפֿאנגענע אונד פֿיעל געשיטצע פֿיעלען דען דייטשען אין די הענדע; זיא צאָגען אם 5-טען דעצעמבער וויעדער אין אָרלעאנס איין.

(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)